

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

Mjr dr inż. Jarosław WOŁEJSZO

METODY I TREŚĆ PRACY ZESPOŁÓW FUNKCJONALNYCH NA STANOWISKU DOWODZENIA WOJSK LĄDOWYCH

Cz. IV

ROZWAŻANIE WARIANTÓW DZIAŁANIA

Biblioteka Główna
Akademii Sztuki Wojennej

53948

09-053948-000-0

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr. ewid. ....
53948

WARSZAWA

2001

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI**

Mjr dr inż. Jarosław WOŁEJSZO

**METODY I TREŚĆ PRACY
ZESPOŁÓW FUNKCJONALNYCH NA STANOWISKU
DOWODZENIA WOJSK LĄDOWYCH**

Cz. IV

ROZWAŻANIE WARIANTÓW DZIAŁANIA

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
ROZWAŻENIE WARIANTÓW DZIAŁANIA.....	8
ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSÓB FUNKCYJNYCH PROWADZĄCYCH ROZWAŻENIE WARIANTÓW DZIAŁANIA METODĄ SYMULACJI.....	12
PRZEBIEG ROZWAŻANIA WARIANTÓW DZIAŁANIA	19
ZAKOŃCZENIE.....	26
BIBLIOGRAFIA.....	27

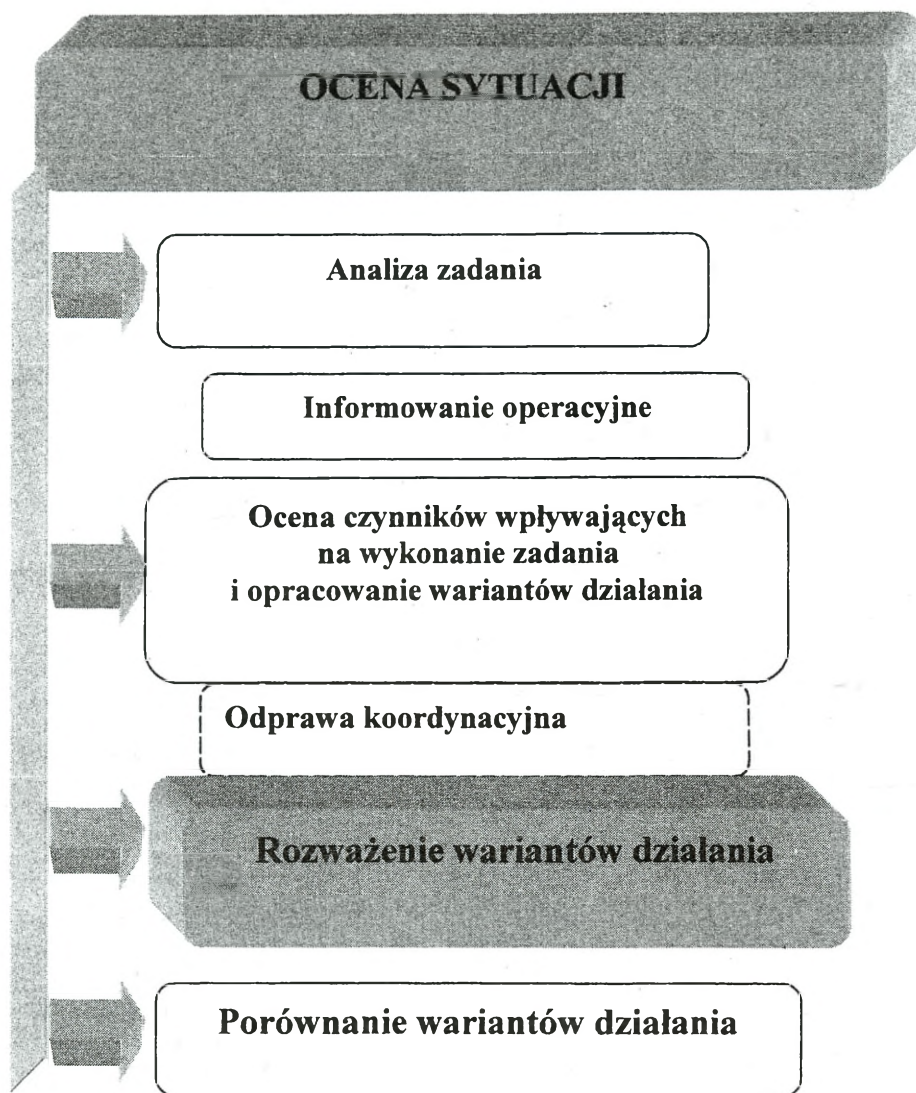

WSTĘP

W ramach cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia występuje szereg faz, etapów i czynności w logiczny sposób uporządkowanych i realizowanych w określonym celu. W fazie *planowania*, konkretnie zaś w etapie *oceny sytuacji* (rys. 1) pojawia się czynność *rozważenia wariantów działania*. Znajomość celu realizacji tej czynności oraz metod jakimi można go osiągnąć, ma szczególne znaczenie dla zrozumienia istoty cyklu decyzyjnego procesu dowodzenia, a w szczególności pracy nad *wariantami działania wojsk własnych*.

Jedną z metod prowadzenia *rozważenia wariantów działania* jest **symulacja ich przebiegu**, przedsięwzięcie znane w angielskojęzycznej literaturze wojskowej jako „*war game*” (dosł. *gra wojenna*). Niniejsze opracowanie charakteryzuje cel, techniki i przebieg symulacji wariantów działania, będącej efektywnym, choć czasochłonnym i wymagającym od realizatorów wysokiego profesjonalizmu, narzędziem w rękach oficerów sztabu.

Symulacja działań nie jest jedyną metodą rozważenia wariantów działania. Typowa dla planowania w czasie pokoju oraz dla dowództw posiadających rozbudowane komórki sztabowe, nie znajdzie raczej zastosowania na niskich szczeblach dowodzenia¹, gdzie organy dowodzenia niejako z założenia pracują w warunkach ograniczeń czasowych.

Rys. 1 Rozważanie wariantów działania jako jedna z czynności oceny sytuacji

Jednak gdy sztaby nie są zobligowane takimi ograniczeniami czasowymi jak podczas realnych działań (na przykład w trakcie procesu dydaktycznego w uczelniach wojskowych, a także w ramach różnego rodzaju ćwiczeń) częste stosowanie symulacji pozwala na wykształcenie określonego, pożądanego mechanizmu myślenia. W konsekwencji umożliwia to nabycie zdolności

¹ Na szczeblu batalionu i niższym

szybkiego rozważania wariantów działania wojsk własnych nawet w warunkach ograniczonego czasu.

Niniejsze opracowanie ma na celu przedstawienie przebiegu rozważania wariantów działania.

W swojej treści merytorycznej opracowanie zostało uzupełnione o wnioski i doświadczenia kadry dydaktycznej i studentów AON. Gdyż stanowi ono integralną część ćwiczenia wprowadzającego nr 111¹. Dlatego przedstawione przykłady odnoszą się do szczebla brygady zmechanizowanej będącej przedmiotem rozważań w tym ćwiczeniu.

Autorzy niniejszego opracowania ma nadzieję, że stanie się ono przydatnym źródłem w procesie dydaktycznym dla kadry, studentów i słuchaczy Akademii Obrony Narodowej.

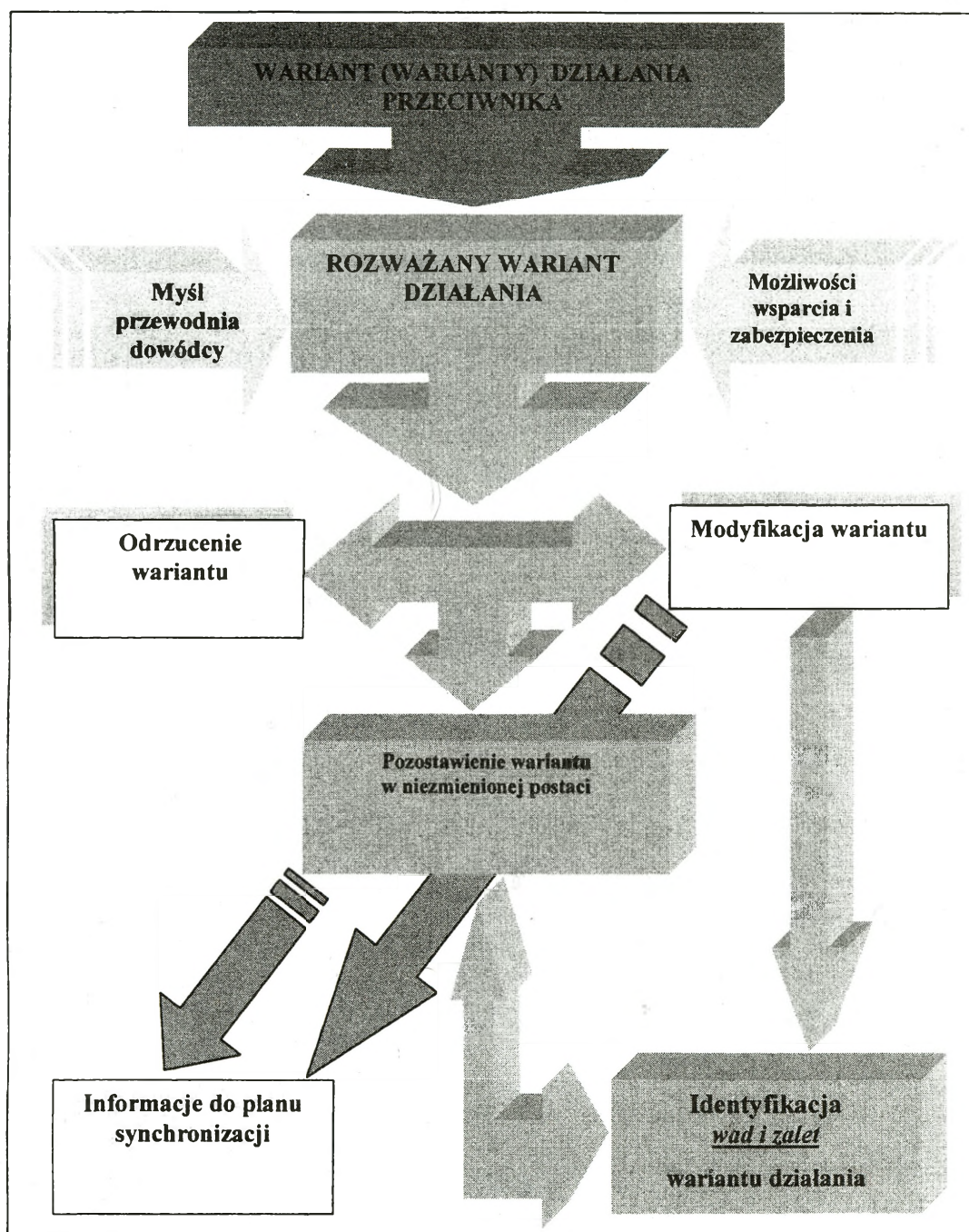
---

¹ Ćwiczenie wprowadzające Nr 111. Związek taktyczny i oddział w operacji i walce, dokumentacja ćwiczenia, Warszawa AON 1998.

1. ROZWAŻENIE WARIANTÓW DZIAŁANIA

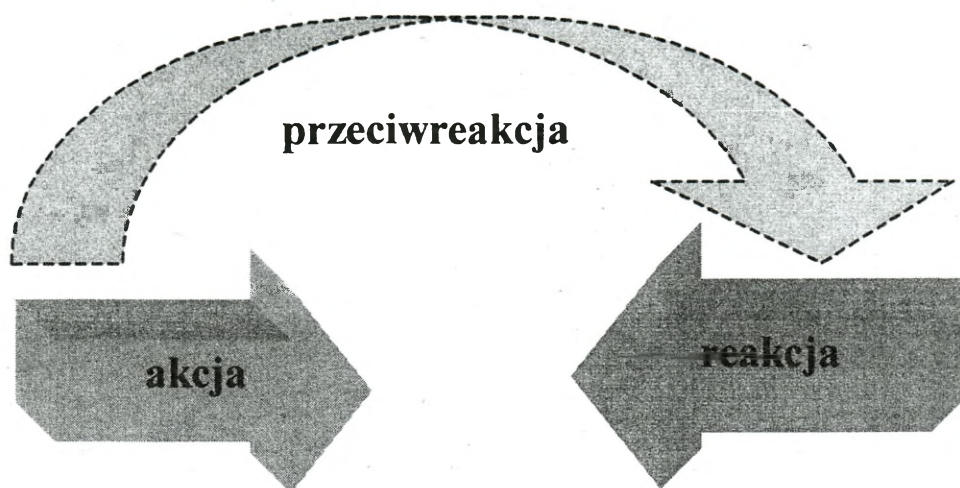
Rozważenie wariantów działania metodą symulacji działań powstałych wariantów działania wojsk własnych, polega na wszechstronnej ich ocenie w stosunku do prawdopodobnych działań przeciwnika, sprawdzeniu ich zgodności z myślą przewodnią (przełożonego i własnego dowódcy) oraz ocenie realnych możliwości wsparcia i zabezpieczenia tych wariantów.

Celem tej czynności sztabu brygady jest ustalenie słabych i silnych stron poszczególnych wariantów wykonania zadania w konfrontacji z prawdopodobnym sposobem (sposobami) działania przeciwnika. Cel ten osiąga się to poprzez określenie zdarzeń jakie mogą mieć miejsce podczas realizacji danego wariantu działania, od jego rozpoczęcia aż do osiągnięcia zamierzonego celu – tzn. wykonania zadania. Istotę rozważania wariantów działania wyraża rysunek 2.

Rys. 2. Istota rozważenia wariantów działania.

Najczęściej stosowaną techniką jest symulacja przyszłych działań zgodnie z przyjętymi wariantami, będąca próbą określenia przyszłych zdarzeń zgodnie z zasadą:

Uczestnikami symulacji są przede wszystkim członkowie Zespołu Planowania oraz Zespołu Rozpoznania Centrum Dowodzenia SD brygady „prowadzący” sytuację po stronie wojsk własnych (ZP) i przeciwnika (ZR). Mogą w niej brać udział także przedstawiciele zespołów (w zależności od potrzeb) z Centrum Wsparcia Działań oraz innych stosownie do ustaleń szefa sztabu lub szefa Zespołu Planowania Centrum Dowodzenia. W zależności od posiadanego czasu, można w ten sposób „rozegrać” wszystkie warianty w całości lub tylko ich wybrane, szczególnie ważne fragmenty. Rezultatami symulacji (których przedstawienie może być celem kolejnej odprawy koordynacyjnej), są wnioski dotyczące :

- zmian potencjału wojsk własnych w czasie i przestrzeni;
- zmian w ugrupowania wojsk własnych;
- potrzeb w zakresie wzmocnienia, wsparcia, rozpoznania, zabezpieczenia logistycznego;
- prawdopodobnego działania przeciwnika;
- wpływu terenu na działania wojsk własnych i przeciwnika;
- obszarów o kluczowym znaczeniu;
- decydujących wydarzeń i czasu itp.

Na podstawie powyższych wniosków warianty działania mogą zostać przyjęte, zmodyfikowane lub wręcz odrzucone jako nie spełniające wymaganych kryteriów.

Ustalone i zanotowane wyniki symulacji działań (szczególnie zidentyfikowane „plusy” i „minusy”) dostarczają natomiast istotnych danych do kolejnej czynności pracy dowództwa jaką jest *porównanie wariantów działania*, i w konsekwencji ustalenie *wariantu rekomendowanego*.

Warunki przebiegu symulacji.

Symulacja powinna przebiegać przy zachowaniu maksymalnego obiektywizmu i zgodnie z określonymi zasadami. Przebieg wszystkich etapów symulacji powinien być jak najbardziej zbliżony do przewidywanego przebiegu realnych działań. W trakcie symulacji należy rozważyć siły i możliwości, którymi dysponujemy, oraz wady i zalety własnych wariantów działania w porównaniu z możliwościami i prawdopodobnymi wariantami działania przeciwnika biorąc pod uwagę charakterystykę obszaru działania.

W symulacji powinny być zaangażowane niezbędne osoby funkcyjne - decyduje o tym prowadzący symulację (szef sztabu – który nie bierze czynnego udziału w opracowaniu wariantów działania w związku z czym może zachować obiektywizm). Zadaniem tych osób jest czuwanie nad symulowanymi zdarzeniami i ich logicznymi uzasadnieniami. Tworzyć to powinno ciągły wspomniany już algorytm: akcja – reakcja – przeciwwreakcja.

2. ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSÓB FUNKCYJNYCH PROWADZĄCYCH ROZWAŻENIE WARIANTÓW DZIAŁANIA METODĄ SYMULACJI

Szef sztabu odpowiedzialny jest za organizację pracy sztabu, a także za prawidłowy przebieg pracy nad określeniem, rozważeniem i porównaniem wariantów działania. Z tego powodu może on osobiście kierować procesem symulacji wariantów działania. Nie bierze osobiście udziału w opracowaniu wariantów, co pozwala mu na zachowanie niezbędnego obiektywizmu, a tym samym na odgrywanie roli bezstronnego „arbitra” wobec uczestników symulacji. Jednocześnie jest on obciążony innymi obowiązkami wynikającymi z potrzeb kierowania pracą całego sztabu. Dlatego też, w przypadku zaangażowania szefa sztabu w inne przedsięwzięcia, proces symulacji może być prowadzony przez szefa ZPCD. Zasadniczym zadaniem kierującego procesem symulacji wariantów jest dopilnowanie przestrzegania przez uczestników zasad prowadzenia symulacji oraz nadzorowanie identyfikowania i zapisywania wniosków w miarę ich pojawiania się.

W symulacji wariantów działania biorą udział przedstawiciele:

- ZRCD;
- ZPCD;
- CWDz;
- CWD;
- CZDz.

Oficer ZRCD w czasie prowadzenia symulacji działań „odgrywa rolę” dowódcy wojsk przeciwnika. Swoimi posunięciami stara się doprowadzić do sytuacji w której przeciwnik osiąga powodzenie. Przygotowuje prawdopodobne reakcje przeciwnika na każde określone działanie wojsk własnych zgodnie z:

- ocenionym wcześniej sposobem (sposobami) działania przeciwnika;

- jego zasadami walki;
- możliwościami sprzętu bojowego, który jest na wyposażeniu przeciwnika;
- warunkami terenowymi;
- warunkami atmosferycznymi itp.

Dokonuje także niezbędnych obliczeń potencjału bojowego przeciwnika w poszczególnych etapach działania, prognozuje jego straty i określa cele o wysokiej opłacalności zgodnie z procedurami RPPW odpowiednio do „punktu widzenia” strony przeciwnej.

Oficer ZPCD odpowiada za przygotowanie wariantów działania do symulacji, oraz za sporządzenie (uaktualnienie):

- Zestawienia posiadanego potencjału bojowego (zestawienie sił i środków, które można wykorzystać do działania);
- Stosunku sił i środków;
- Tabeli synchronizacji do każdego wariantu działania;
- Tabeli zdarzeń, które będą wypełniane treścią w trakcie symulacji.

Wybiera także (jeśli wcześniej nie uczynił tego szef sztabu lub kierownik ZP) jedną z technik do przeprowadzenia symulacji działań.

W trakcie samej symulacji oficer ZP:

- Odgrywa rolę dowódcy wojsk własnych;
- „prowadzi” wojska własne zgodnie z symulowanym wariantem działania;
- reaguje na posunięcia „przeciwnika”;
- precyzuje miejsca i terminy, gdzie niezbędne jest określone wsparcie wojsk własnych;
- identyfikuje słabe punkty symulowanego wariantu.

Kolejny oficer ZP na bieżąco zapisuje wyniki kolejnych kroków symulacji, wykorzystując w tym celu gotowe blankiety „tabeli zdarzeń”.

Specjaliści rodzajów wojsk (ze składu CWDz) uczestniczący w symulacji to przede wszystkim oficerowie zespołu WRiA (ZWRiA). Opcjonalnie także przedstawiciele zespołu saperów (ZSap), opl (ZOPL), LWL (ZLWL) mogą brać udział w symulacji działań w zależności od potrzeb. Każdy z wariantów działania poddają analizie w zakresie swoich obowiązków, wskazując w jaki, możliwie najlepszy sposób mogą wesprzeć wykonanie zadania. Ich zasadniczym zadaniem jest określenie realnych możliwości wsparcia i zabezpieczenia działań wojsk własnych, biorąc pod uwagę posiadane (dostępne) siły i środki, ich możliwości oraz charakterystykę w odniesieniu do konkretnej sytuacji (zadania).

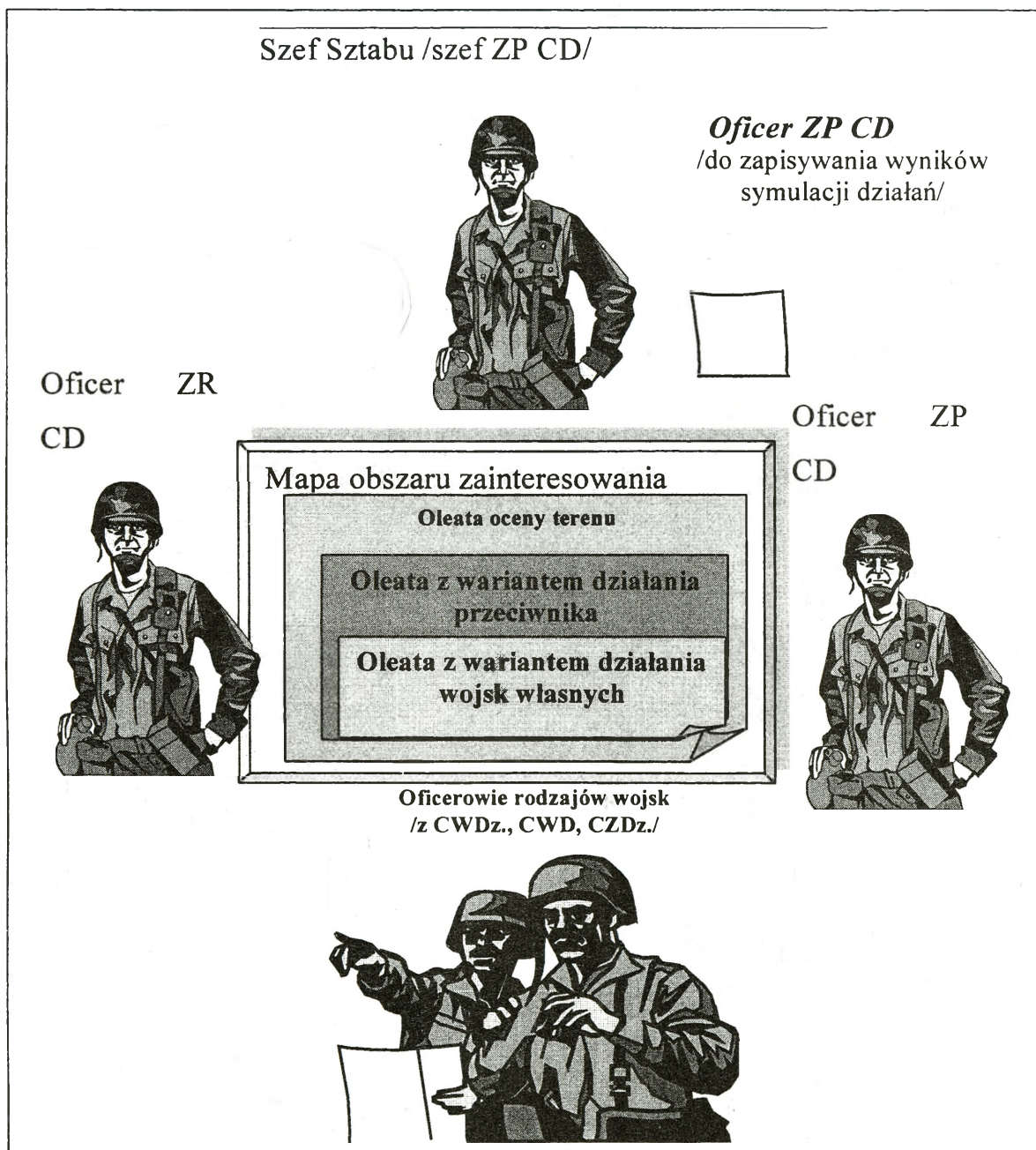
Oficer do spraw logistycznych (ze składu CZDz) odpowiada za określenie wymagań w zakresie zabezpieczenia logistycznego. Dokonuje analizy poszczególnych wariantów działania aby zidentyfikować możliwe problemy w zakresie logistyki. Przeprowadza niezbędne kalkulacje oraz określa potrzeby i możliwości zaopatrzenia, remontowe i ewakuacji, biorąc pod uwagę posiadane środki.

Oficer do spraw personalnych ze składu CZDz odpowiedzialny jest za analizę wariantu działania głównie pod kątem strat w stanie osobowym. Celem tych ocen jest określenie potencjalnego poziomu strat w przyszłych działaniach oraz określenia potrzeb i możliwości uzupełnień tych strat.

Dodatkowo dąży on do identyfikacji wydarzeń, które mogą mieć negatywny wpływ na morale żołnierzy, a tym samym na ich wole walki i zdolność bojowa całych pododdziałów (oddziałów, ZT).

Wszyscy uczestnicy symulacji zobowiązani są do określania silnych i słabych stron rozgrywanych wariantów. Ma to znaczenie szczególne, jeśli symulacja wariantów działania ma stworzyć warunki do porównania wariantów działania.

Istotę rozmieszczenia poszczególnych osób funkcyjnych do przeprowadzenia symulacji działań przedstawia rys. 3.

Rys. 3 Ideowy schemat rozmieszczenia osób funkcyjnych podczas symulacji wariantów działania

W trakcie symulacji należy przestrzegać następujących zasad:

⇒ **obiektywizm**; należy unikać stronniczości lub też sugerowania się tym „co chce osiągnąć dowódca”, nie należy też bronić bezkrytycznie opracowanych przez siebie wariantów działania;

⇒ **dokładne zapisywanie identyfikowanych wad i zalet** każdego z wariantów jednak dopiero wtedy gdy staną się one oczywiste (w tym celu wykorzystuje się tabele wad i zalet wariantów działania);

⇒ **nieustanna ocena wykonalności i celowości wariantów działania**, gdyż w wypadku gdyby którykolwiek z wariantów działania w jakimkolwiek etapie nie spełniał jednego z tych warunków należy go odrzucić;

⇒ **unikanie wyciągania przedwczesnych wniosków** zanim nie zostaną one potwierdzone w trakcie przebiegu symulacji;

⇒ **unikanie porównania jednego wariantu działania z innym** w trakcie symulacji gdyż ten krok będzie realizowany w trakcie następnej czynności - porównania wariantów działania.

Etapy postępowania w trakcie przygotowania i przeprowadzenia symulacji.

1. Przygotowanie symulacji. Etap ten, którym kieruje szef sztabu polega na technicznym i materiałowym przygotowaniu symulacji. Dotyczy to: przygotowania makiety terenu lub też map komputerowych, a także tabel, formularzy i innych niezbędnych dokumentów pomocniczych (tabela wad i zalet, tabela zdarzeń, plan współdziałania).

⇒ **Przygotowanie zestawień sił i środków a także niezbędnych kalkulacji** przez zespoły Rozpoznania i Planowania.

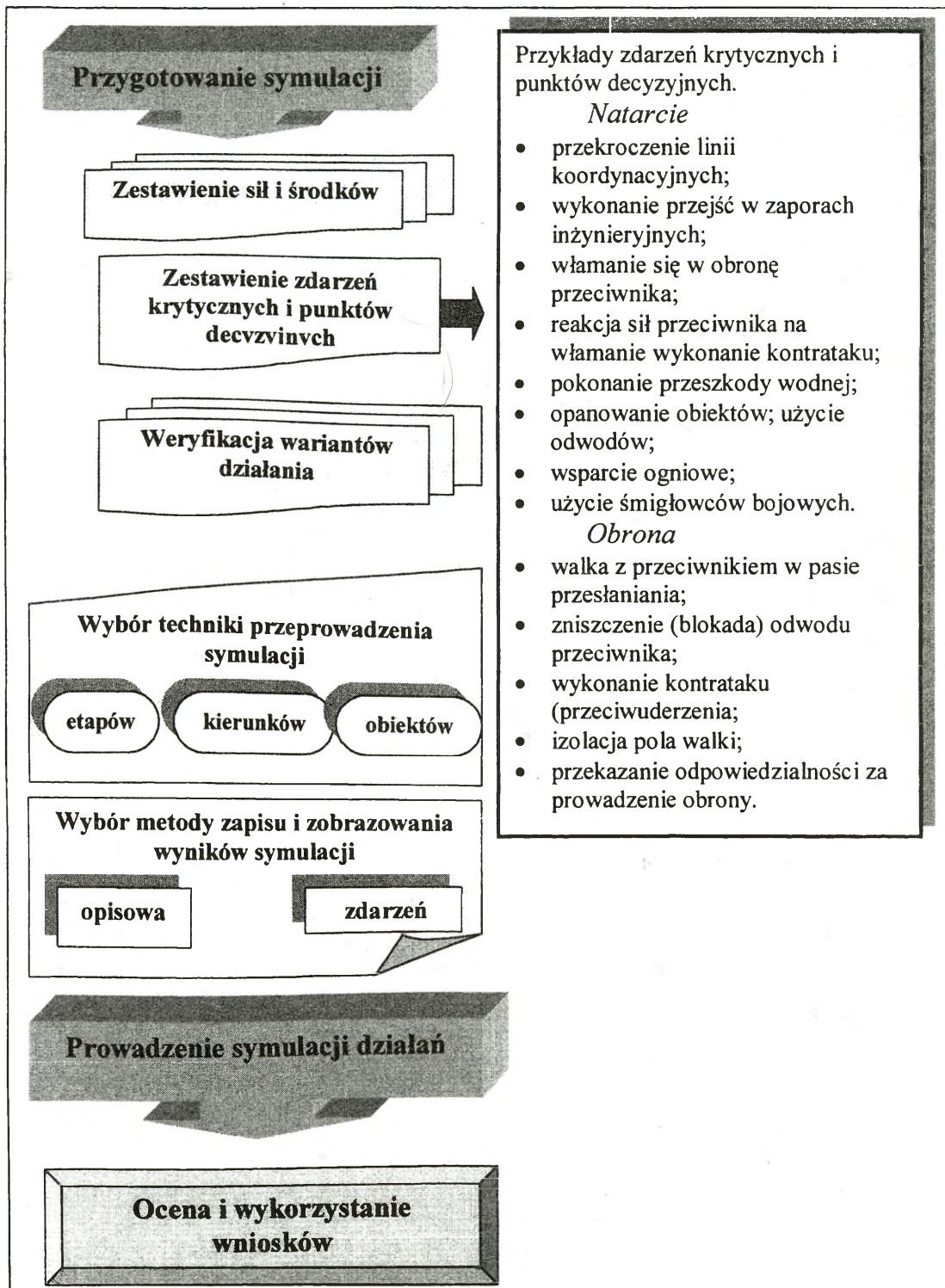
⇒ **Przygotowanie zidentyfikowanych punktów krytycznych i decyzyjnych** (informacje wypracowane przez ZR w trakcie realizacji RPPW).

⇒ **Przygotowanie (jeżeli nie zostało to ustalone wcześniej) kryteriów do oceny wariantów.**

⇒ **Wybranie techniki przeprowadzenia symulacji.**

➤ Wybranie metody rejestracji i zobrazowania wyników symulacji.

1. Przeprowadzenie symulacji.
2. Wyciągnięcie wniosków z przeprowadzonej symulacji.

Rys.4. Przedsięwzięcia realizowane w trakcie symulacji wariantów działania

Podczas realizacji symulacji wariantów zastosować można jedną z kilku technik jej prowadzenia. Może to być:

- technika etapów;
- technika kierunków;
- technika obiektów.

Techniki te mogą być użyte pojedynczo lub w różnych kombinacjach. Wymienione powyżej techniki nie wykluczają zastosowania innych, właściwych dla danej sytuacji, zadania, specyfiki terenu oraz dysponowanych sił i środków. Zawsze jednak powinny one umożliwić rozpatrzenie:

- Całego obszaru (rejonu, pasa) działania;
- Wszystkich sił własnych i przeciwnika, które mogą wpłynąć na wynik przyszłego starcia.

Wybierając technikę symulacji należy kierować się rodzajem prowadzonych działań oraz czynnikiem czasu. Ten ostatni często zadecyduje o wybranej technice. Nie należy wykluczyć innego sposobu przeprowadzenia symulacji jeżeli tylko umożliwi ona osiągnięcie założonych celów.

Należy pamiętać, iż symulacja, jako dość czasochłonna metoda rozważania wariantów działania, nie zawsze będzie mogła być zastosowana. Nie oznacza to jednak, iż brak czasu powodować ma rezygnację z jednej z bardzo ważnych czynności oceny sytuacji jaka jest rozważenie wariantów. Trzeba jednak wówczas posłużyć się inną, mniej czasochłonną metodą prowadzącą do identyfikacji wad i zalet rozważanych wariantów działania. Może ona polegać na konfrontacji przygotowanych wariantów z myślą przewodnią przełożonego i własnego dowódcy, zasadami walki (sztuki wojennej) oraz porównaniu potencjałów wojsk własnych i przeciwnika (oczywiście w zakresie nie tak kompleksowym jak w przypadku zastosowania symulacji). Sposób rozważenia wariantów działania w takiej sytuacji określa szef sztabu (kierownik Zespołu Planowania Centrum Dowodzenia). Podkreślić należy, iż niezależnie od

wybranego sposobu, musi on być zastosowany do wszystkich rozważanych wariantów. Niedopuszczalne jest użycie różnych sposobów dla poszczególnych z nich gdyż w konsekwencji prowadzi to do zatracenia obiektywności podczas porównywania wariantów.

3. PRZEBIEG ROZWAŻANIA WARIANTÓW DZIAŁANIA

Po przygotowaniu zestawienia sił i środków, tabeli porównania sił, tabeli zdarzeń oraz oleat szef sztabu wybiera technikę kierunków do przeprowadzenia symulacji i metode opisową do zobrazowania wyników symulacji. Mapa terenu oraz oleata z wariantem działania przeciwnika oraz wariantem działania wojsk własnych leży na stole w zespole planowania (rys 5). Przygotowane wycięte (z kartonu) znaki taktyczne wojsk własnych i przeciwnika, ułożone na oleacie.

ZESTAWIENIE SIŁ I ŚRODKÓW

Stan na: 042200STYA

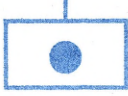

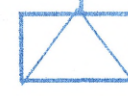

41BZ Zespół Planowania

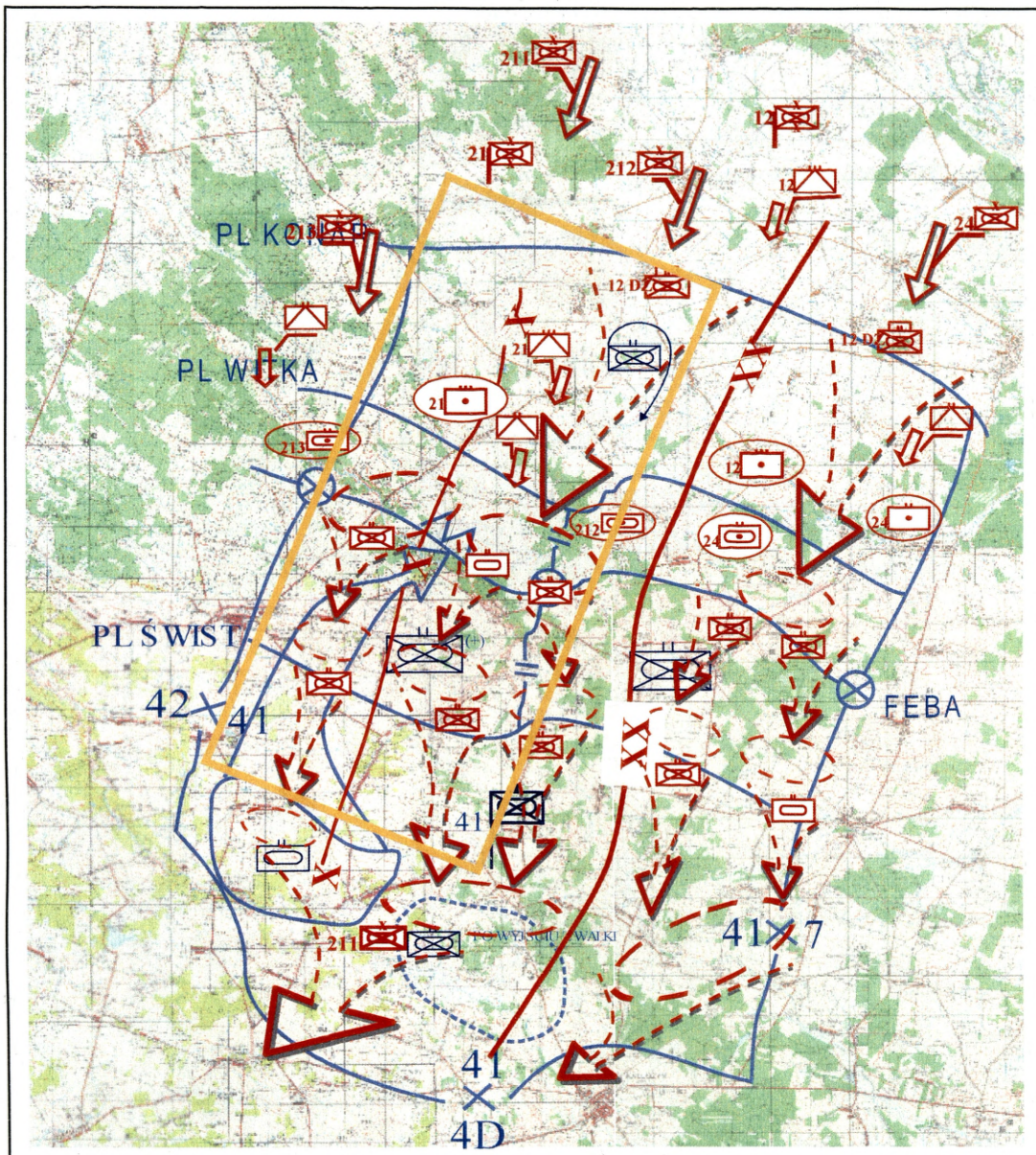
Sily i środki Pododział	Czołgi	BWP	Artyleria do ognia pośredniego	Środki plot	Środki ppanc	Stan osobowy
410 bcz	30			-	-	210
411 bz		29	6	-	-	437
412 bz	-	30	6	-	-	430
413 bz	-	29	6	-	-	432
4 das	-		17	-		112
4 dappanc	-	-	-	-	17	96
4 dplot	-	-	-	34	-	98
Razem	29	88	35	34	17	1815

TABELA PORÓWNANIA SIŁ

Stan na : 042300

41BZ Zespół Planowania

Wojska własne				Przeciwnik		
Jednostka Rodzaj	41 BZ	Razem wojska własne	Stosunek sił	Razem przeciwnik	24 BZ 212 BZ/21DZ część 213 BZ/21DZ dwa zgr.takt.(w sile wzm.bz) 12DZ	Jednostka Rodzaj
	3	3	1 : 2,7	8	3+3+0+2	
	9	9	1 : 3,1	28	9+9+4+6	
	3+6	9	1 : 5,3	48	48	
	3	3	1 : 4,8	14	14	

Rys. 5. Przygotowanie do symulacji działań mapy terenu, oleaty wariantu działania przeciwnika i wojsk własnych wraz z wybraną techniką prowadzenia symulacji działań (kierunków).

Szef sztabu sprawdza czy wariant działania wojsk własnych jest zgodny z myślą przewodnią dowódcy 41 BZ oraz otrzymanym zadaniem (*myślą przewodnią jest, po przejęciu walki od sił walczących z przodu, zorganizować pozycję przednią, z rejonem kluczowym na prawym skrzydle brygady. Natomiast większością sił brygady zorganizować obronę w głównym obszarze obrony z rejonem kluczowym na lewym skrzydle ugrupowania brygady. Obronę prowadzić uporczywie i maksymalną ilością sił, tym samym stworzyć podstawowe warunki do wprowadzenia przez przełożonego odwodowej brygady*).

Następnie nakazuje oficerowi zespołu planowania (ZP) oraz zespołu rozpoznania (ZR) przedstawienie wariantu działania wojsk własnych i przeciwnika.

W kolejnym etapie oficer ZP rozpoczyna „prowadzić” wojska własne od nawiązania kontaktu z przeciwnikiem.

...Na linii KONAR znajduje się bz, który wspólnie z sąsiadami przejął walkę od pododdziałów z przodu (batalion zorganizował pozycję przednią mając w pierwszym rzucie dwie kompanie zmechanizowane, w odwodzie jedną kompanię zmechanizowaną);

oficer ZR – natarcie prowadzone przez przeciwnika w godzinach wieczornych zostało załamane na linii KONAR, przeciwnik podciąga odwody (DZ oraz BZ), które prawdopodobnie w dniu następnym zostaną wprowadzone do walki;

– w dniu następnym przeciwnik na rozpatrywanym kierunku wprowadzi do walki zgrupowanie taktyczne w sile wzmocnionego bz (z wojsk będących w styczności), mając w pierwszym rzucie trzy kompanie (dwie zmechanizowane + jedna czołgów);

oficer ZP – bz działając na pozycji przedniej przeciwstawił przeciwnikowi półtoorej kompani zmechanizowanej, w danej chwili uzyskamy stosunek sił 3:1

(licząc środki opancerzone przeciwnika /30/ do wojsk własnych /13/), zakładam, iż bż opóźni podejście przeciwnika do linii WITKA 1,5 godziny;

oficer ZR – w celu spotęgowania uderzenia przeciwnik wprowadza do walki kolejną kompanię zmechanizowaną, (stosunek sił wzrośnie 4:1);

szef sztabu – zwracając się do kierownika CWDz– Czy na ten etap walki możemy wesprzeć działanie bż?

kierownik CWDz – możemy wykonać jedne ZO, oraz postawić dwa pola minowe o szerokości 500m;

oficer ZP – biorąc pod uwagę powyższe wzmocnienie, czas działania pomiędzy liniami KONAR i WITKA, zakładam wyniesie od 1 godz. do 1,5; na linii WITKA walkę z przeciwnikiem przejmie kolejny batalion zmechanizowany, bż z pozycji przedniej zostanie wycofany do odwodu gdzie w ciągu 2 godz. odtworzy zdolność bojową;

oficer ZR – zgrupowanie taktyczne przeciwnika po dojściu do FEBA, zabezpiecza wejście do walki sił głównych, na rozpatrywanym kierunku przeciwnik prawdopodobnie wprowadzi do walki trzy bataliony (dwa zmechanizowane + jeden czołgów) należy się również liczyć z oddziaływaniem sąsiadów (do kampanii zmechanizowanej);

oficer ZP – przeciwko siłom przeciwnika działania prowadzić będzie wzmocniony bż (kcz), mając w pierwszym rzucie trzy kompanie zmechanizowane, biorąc pod uwagę siły przeciwnika, stosunek sił wynosił będzie (60+10 środków opancerzonych przeciwnika do 30 BWP własnych) 2,1:1; biorąc pod uwagę powyższe parametry bż ma szansę prowadzić skuteczną walkę;

oficer ZR – po napotkaniu oporu bataliony przeciwnika wprowadzą do walki odwodowe kompanie, stosunek sił wzrośnie (100 środków opancerzonych przeciwnika) 3,1:1, w celu spotęgowania uderzenia przeciwnik wprowadzi do walki odwodowy batalion zmechanizowany (30 BWP), stosunek sił wyniesie 4,2:1 na korzyść przeciwnika;

oficer ZP – po wprowadzeniu do walki przez przeciwnika odwodowych kompanii oraz odwodu brygadowego, zakładam, iż pierwszorzutowe kompanie zmechanizowane przejdą na linie ryglowe, tworząc z odwodową kompanią czołgów tzw. „worek ogniowy”, batalion posiadał będzie ok. 40 środków opancerzonych, stosunek sił zmniejszy się 3:1 na korzyść przeciwnika;

szef sztabu – kierownik CWDz – czym możemy wzmocnić działanie rozpatrywanego batalionu?

kierownik CWDz – jest to rejon kluczowy naszej obrony, proponuję użyć na tym kierunku OPpanc i OZap, co poprawi skuteczność naszego działania, dodatkowo mogą wykonać OZ i ZO das;

szef sztabu – zatwierdzam, oficer ZP dokonać obliczeń kalkulacyjnych;

oficer ZP – po doliczeniu OPpanc uzyskamy na rozpatrywanym kierunku, (przeciwnik 130 środków opancerzonych, wojska własne 58 środków opancerzonych) stosunek sił 2,1:1 na korzyść przeciwnika, bcz ma szansę załamać natarcie przeciwnika w swoim rejonie obrony na rozpatrywanym kierunku;

oficer ZR – z chwilą osłabienia tempa natarcia, przeciwnik na rozpatrywanym kierunku wprowadzi do walki odwodową brygadę pancerną mającą w pierwszym rzucie trzy bataliony (dwa czołgów + jeden zmechanizowany), w rejonie włamania przeciwnik uzyska około (130 ze styczności + 60 z odwodowej brygady środków opancerzonych) 190 środków opancerzonych, do 58 środków opancerzonych wojsk własnych, stosunek sił wynosił będzie 3,1:1 na korzyść przeciwnika. Ponadto przeciwnik może wprowadzić z odwodowej brygady odwód w sile batalionu, co podniesie stosunek sił do 3,5:1 na korzyść przeciwnika;

oficer ZP – w celu załamania natarcia przeciwnika na omawianym kierunku dodatkowo należy wyprowadzić kontratak w sile bcz z linii ŚWIST i odtworzyć linię FEBA, stosunek sił w rejonie włamania będzie wynosił 2,1:1 na korzyść przeciwnika. Taki zachowany stosunek sił pozwoli nam wykonać zadanie

załamać natarcie przeciwnika oraz zabezpieczyć wyprowadzenie kontrataku przez przełożonego;

szef sztabu – Panowie oficerowie, Czy są pytania do przedstawionej sytuacji przez oficerów ZP i ZR? Jeśli nie przystępujemy do prowadzenia rozważania kolejnego wariantu działania.

PODOBNIIE PROWADZIMY ROZWAŻANIE KOLEJNYCH WARIANTÓW DZIAŁANIA PRZY ZASTOSOWANIU TEJ SAMEJ METODY I TECHNIKI.

Po zakończeniu rozważania wariantów działania szef sztabu nakazuje dla oficera zespołu planowania robiącego notatki o przedstawieni wad i zalet omawianych wariantów działania.

WARIANT I

wady:

- brak wystarczających sił na linii przejęcia odpowiedzialności WITKA;
- brak sił na załamanie natarcia w rejonie głównym obrony batalionu w rejonie kluczowym;

zalety:

- manewrowy charakter prowadzenia walki;
- tworzenie linii ryglowych oraz tzw. „worka ogniowego”
- załamanie natarcia przeciwnika w głównym rejonie obrony brygady przy wsparciu odwodowego bcz.
- utrzymanie linii ŚWIST do czasu wyprowadzenia kontrataku dywizyjnego.

ZAKOŃCZENIE

Jak wspomniano we wstępie do opracowania, symulacja wariantów działania **nie jest jedyną metodą** prowadzenia rozważenia wariantów działania. Niemniej jednak zrozumienie „mechanizmu” symulacji, umiejętność identyfikacji określonych problemów, które należy dostrzegać podczas pracy nad wariantami działania, stanowi bardzo pożądaną cechę oficera sztabu. Trudno bowiem zaprzeczyć, iż posiadanie umiejętności metodycznego rozwiązywania problemów pozwala na logiczne, rozsądne i celowe działanie w różnych, nawet bardzo skomplikowanych sytuacjach, także w warunkach ograniczonego czasu. To wystarczający powód, dla którego warto doskonalić się w procedurze symulacji wariantów działania.

BIBLIOGRAFIA

1. Kręcikij J., Zakres uprawnień i odpowiedzialności dowódców wobec podległych im wojsk, Warszawa AON 2000.
2. Kręcikij J., Wołęjszo J., Rozważenie wariantów działania metodą symulacji, Warszawa AON 1999. (S/4251)
3. Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia wojsk lądowych, praca zbiorowa, Warszawa AON 1999.
4. Michniak J., Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowisku dowodzenia wojsk lądowych, cz. II, Stanowisko dowodzenia batalionu, Warszawa AON 2000.
5. Wołęjszo J., Dowodzenie brygada zmechanizowaną /pancerną/ w działaniach opóźniających, Warszawa AON 2000.

